

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 421/2016 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om Waltti och om bussturernas tidtabeller

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 421/2016 rd undertecknat av riksdagsledamot Krista Mikkonen/gröna:

Vad ämnar regeringen göra för att problemen inom transportsystemet Waltti ska kunna åtgärdas, de befintliga bussturerna samlas ihop till en enhetlig och pålitlig service och trafiken som NTM-centralerna anordnar ska få sin fortsättning tryggad och

vad ämnar regeringen göra för att säkerställa att målen i transportbalken tillgodoses när det gäller Waltti?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Waltti är ett biljett- och avgiftssystem för offentligt upphandlad transport. Lagstiftningen om kollektivtrafik ändrades 2009 och Waltti tagits fram för att tillgodose de nya kraven i fråga om anbudsförfaranden. Målet var att skapa ett system med vilket reseavgifter och offentliga stöd kan fördelas på det sätt som förutsätts av lagen och EU-förordningen. Om biljett- och avgiftssystemen upphandlas separat kan alla transportentreprenörer delta på lika villkor i anbudsförfarandena, vilket gör att konkurrensen blir mer lyckad. Olika områden och städer har infört nya biljett- och avgiftssystem inom de tidsramar som gäller för förnyande av transportavtalen.

Tjänsten matka.fi och dess bakgrundsdataas tillhandahåller information om tidtabeller och rutter i hela landet. Tjänsten drivs av Trafikverket. Även den reguljära järnvägstrafiken och den reguljära flygtrafiken inrikes är anslutna till tjänsten. Webbtjänsten matka.fi är redan i funktion. Den nästa versionen av tjänsten, som även fungerar i mobiltelefoner (beta.matka.fi), införs dock i mer omfattande utsträckning i slutet av 2016. Versionen under utveckling finns redan att få på finska och svenska. Aktörer inom kollektivtrafiken är ålagda att sända all tidtabells- och ruttinformation till Trafikverkets resetjänst matka.fi.

Ett av målen i regeringsprogrammet är att främja digitalisering och framväxten av en servicemarknad för trafik och transport. I konceptet servicemarknad ingår att främja allmän interoperabilitet mellan de många olika aktörer som är verksamma i fältet och de olika transportformerna, så att tjänsterna fungerar enligt modellen ”från dörr till dörr”. Målet är att göra kollektivtrafiken effektivare och mer attraktiv, och på så vis skapa förutsättningar för tjänster som är lönsamma på marknadsvillkor. På detta sätt skulle behovet av samhälleligt stöd minska avsevärt.

En viktig åtgärd för att främja digitalisering av trafiken och framväxten av en servicemarknad är projektet med att ta fram en lag om trafik och transport. Det är meningen att lagen ska hjälpa

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 421/2016 rd

skapa en skyldighet och lämpliga tillsynsformer med vilka digitaliseringen på området trafik och transport går framåt i så rask takt som möjligt. Transportbalken är avsedd att ålägga både serviceproducenter inom kollektivtrafiken och andra att tillhandahålla den väsentliga informationen om sina mobilitetstjänster direkt via internet, så att informationen kan bearbetas och visas i lättanvända tidtabellstjänster utformade enligt användarens behov. På detta vis utesluts att någon skulle ha ensamrätt till information om tidtabeller och rutter, vilket skulle leda till en snedvridning av marknaden.

För att en servicemarknad ska kunna fungera måste de olika trafikformerna och tjänsterna vara interoperabla och resor måste kunna länkas samman. Detta är möjligt bara om man inför biljett- och avgiftslösningar som är webbaserade, dvs. fungerar med bakgrundssystem. För kollektivtrafik som upphandlas av myndigheter innebär transportbalken att de biljett- och avgiftssystem som används måste fungera med ett bakgrundssystem. Biljettsystemet Föli i Åbo är den första lösningen i Finland som möter detta krav. När tjänsterna är baserade på ett bakgrundssystem blir det möjligt att införa interoperabilitet för alla biljetter som fungerar med denna typ av system, även utrikes.

Transportbalken har uttryckligen beretts enligt principen att biljettsystemen inom kollektivtrafiken ska vara interoperabla och att interoperabilitet ska vara ett kriterium då de myndigheter som ombesörjer kollektivtrafiken upphandlar tjänster. Allt sedan man började bereda transportbalken har ministeriet krävt att Waltti inte får vara den enda godtagbara biljettlösningen i anbudsförfaranden som gäller kollektivtrafik. Ministeriet anser dessutom att interoperabilitet ska gälla såväl i marknadsbaserad kollektivtrafik som i kollektivtrafik som anordnas med anbudsförfarande.

Med de gränssnitt som skapas i bakgrundssystemen går det att skapa bättre förutsättningar för interoperabilitet mellan den offentliga och den konkurrensutsatta kollektivtrafiken och för nya affärsverksamheter. Transportbalken ålägger även transportaktörer att godkänna enkelbiljetter sålda av en tredje part direkt via internet. Det innebär att biljettpriserna visas direkt i dessa tidtabellstjänster eller i mobilappar som tredje parter tillhandahåller. Detta innebär att helt nya operatörsverksamheter blir möjliga, och kunder får alla de tjänster de behöver hos samma operatör.

Riktig och aktuell reseinformation och interoperabla biljett- och avgiftstjänster är nyckelfaktorer för målet att driva servicemarknaden för transporter framåt. Utifrån en EU-rapport och beräknat endast med de operatörer som är verksamma idag har man bedömt att ett sömlöst fungerande informations- och biljettsystem för trafik och transport skulle innebära en besparing i operationskostnader på 29,5 miljoner euro per år i Finland. Förhoppningen är att transportbalken ska tidigarelägga sådana investeringar som ger företagen ett positivt resultat.

För ministeriet är det viktigt att ett så stort antal som möjligt av olika interoperabla betalningsätt och biljettprodukter växer fram på marknaden. Genom att förutsättningarna för interoperabilitet omsätts i lagstiftning i transportbalken kan man framöver erbjuda konsumenter olika sätt att betala, anpassat till deras vanor. Också Waltti -systemet måste uppfylla kraven i transportbalken i fråga om interoperabilitet.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 421/2016 rd

En gemensam lagstiftningsram är a och o för att vi ska kunna uppnå de mål som satts upp. Ministeriet och förvaltningsområdet har åtagit sig att arbeta aktivt för att främja målen i transportbalken både nu och när lagen genomförs.

Helsingfors 26.9.2016

Kommunikationsminister Anne Berner